

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی
PhD بهداشت باروری

عنوان:

تبیین فرآیند شکل گیری رضایتمندی از زایمان در زنان: طراحی مدل

نکارنده:

آزیتا تیزنویک

اساتید راهنما

سرکار خانم دکتر زهره خاکبازان

سرکار خانم دکتر مهرناز گرانمایه

سال ۱۳۹۸

چکیده:

مقدمه: زایمان یکی از زیباترین رویدادهای زندگی هر زن برای کسب هویت مادری و در عین حال واقعیتی تنش‌زا است و رضایتمندی از تجارب و فرایند آن تاثیر تعیین‌کننده‌ای در بهداشت روانی زن، خانواده و جامعه داشته و به عنوان یکی از شاخصهای مهم ارزیابی کیفیت خدمات زایمان تلقی می‌گردد. در زنانی که احساس رضایت و امنیت بیشتری می‌کنند درد به شکل مناسبی کنترل شده و پیشرفت زایمان تسهیل می‌گردد. نارضایتی از زایمان باعث نگرش منفی به بارداری شده، زنان را به درخواست سزارین در زایمان‌های بعدی هدایت می‌کند. در حال حاضر کاهش تمایل زنان ایرانی به زایمان طبیعی و افزایش تمایل به سزارین و افزایش میزان سزارین و عوارض ناشی از آن به یکی از مهمترین چالش‌ها در سلامت مادران تبدیل شده است؛ به همین دلیل اخیراً به رضایتمندی و خوشایند کردن تجربه زایمان توجه زیادی معطوف شده است. با توجه به اینکه رضایتمندی در طول زمان شکل می‌گیرد و طی فرایندی پیچیده با دخالت عوامل مختلف اتفاق می‌افتد، این مطالعه بدنبال شناسایی فرایند فوق، عوامل زمینه‌ای، مداخله‌گر، تعاملات و پیامدهاست. بنابراین مطالعه حاضر با هدف تبیین فرایند رضایتمندی از زایمان در زنان ایرانی انجام شد.

روش پژوهش: این مطالعه با روش‌شناسی کیفی گراند تئوری و رویکرد کوربین و اشتراوس (۲۰۰۸)، در شهر همدان انجام شد. نمونه‌گیری به صورت مبتنی بر هدف شروع و با نمونه‌گیری تئوریک ادامه یافت. مشارکت‌کنندگان شامل ۲۶ نفر از زنانی بودند که جهت زایمان طبیعی از خرداد ۱۳۹۶ تا آبان ۱۳۹۷، به بیمارستان‌های فاطمیه (س)، آتیه و بوعلی همدان، مراجعه کرده بودند. در ادامه ۵ نفر از کادر درمان به عنوان مطلعین کلیدی نیز وارد مطالعه شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته و عمیق استفاده شد. معیارهای ورود شامل: تمایل به شرکت در مطالعه، توانایی و امکان برقراری ارتباط مناسب، و برای کادر درمان علاوه بر این دو مورد، حداقل ۵ سال سابقه تجربه کار در زایشگاه، بود. داده‌های حاصل بر اساس نسخه کوربین و اشتراوس (۲۰۰۸)، در ۴ مرحله شامل تحلیل داده‌ها برای مفاهیم، تحلیل داده‌ها برای زمینه، تحلیل داده‌ها برای فرایند و ترکیب و یکپارچه‌سازی طبقات، تحلیل شدند. جهت کمک به تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار MAXQDA10 استفاده گردید.

یافته‌ها: مفهوم مرکزی این مطالعه "تلاش برای گذر ایمن و خوشایند از زایمان" بود. طبقات اصلی "انتظارات از زایمان، باورها و تجارب از زایمان، تسهیلات فیزیکی و ارائه خدمات و تعامل ماما/عامل زایمان با زائو"، به عنوان زمینه، طبقات "بستر سازی برای زایمان ایمن، سازگاری با درد زایمان و حمایت جویی"، فرایند شکل گرفته در این مطالعه بود. طبقه ترمیم روانی زایمان نیز پیامد حاصل از رضایتمندی از زایمان را تبیین نمود. نظریه پایه منتج از این مطالعه "مدل رضایتمندی از زایمان (تیزنوبیک، ۱۳۹۸)" است. بر اساس این نظریه، زنانی که تجربه رضایتمند از زایمان دارند، زایمان طبیعی را ایمن‌ترین راه برای رسیدن به سلامت خود و نوزادشان دانسته و بر اساس انتظارات، باورها و تجارب از زایمان و با تکیه بر تسهیلات

فیزیکی آرامبخش، ارائه خدمات زایمانی مطلوب و تعاملات مناسب با ماما، به بستر سازی زایمان ایمن می پردازند، در ادامه، سازگاری آنها با درد و حمایت جویی در فرایند زایمان، منجر به خوشایندی تجربه زایمان می گردد. ترمیم روانی ناشی از نادیده گرفتن ناملایمات زایمان، تطبیق تجارب با انتظارات و بازگشت خوشایند به خانه، در کنار عوامل ساختاری، عاملی برای شکل گیری تصویر مثبت ذهنی از زایمان طبیعی و رضایتمندی از آن می باشد.

نتیجه گیری: براساس یافته‌های این پژوهش، زنان با بستر سازی برای زایمان ایمن، سازگاری با درد زایمان و حمایت جویی، بر اساس زمینه و ساختاری مناسب، تلاش برای گذری ایمن و خوشایند از زایمان را داشته و با ترمیم روانی زایمان به رضایتمندی از زایمان دست می یابند. بنابراین لازم است راهبردهایی مناسب برای برنامه‌ریزی مداخلات موثر در جهت تقویت تمایل زنان ایرانی به زایمان طبیعی از طریق ایجاد زمینه های خوشایند سازی زایمان و رضایتمندی بیشتر زنان از زایمان طبیعی، براساس اهداف اصلی در سیستم سلامت کشور و رسیدن به استانداردهای سازمان بهداشت جهانی در زمینه کاهش آمار سزارین، ارائه شود.

کلیدواژه ها: زایمان طبیعی؛ رضایتمندی؛ رضایتمندی از زایمان؛ گراند تئوری

Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery

Title:

**Exploring the process of childbirth satisfaction in
women: Designing a Model**

A dissertation submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of "
"Philosophy (PhD) Degree
In
Reproductive Health

By
Azita Tiznobaik

Supervisors
Dr. Zohreh Khakbazan
Dr. Mehrnaz Granmayeh

2019

Abstract

Background:

Childbirth is one of the most beautiful events in every woman's life for the acquisition of maternal identity, however, it could be a stressful reality while childbirth satisfaction as one of the important indicator of quality assessment has had a decisive impact on family and community mental health. The previous studies showed progress in labor and controlled pain in women who were satisfied with their childbirth experience with respect to maternity services. On the other hand, dissatisfaction with childbirth causes a negative attitude to pregnancy, leading women to request cesarean section in subsequent deliveries. Nowadays, the desire for natural childbirth in the Iranian women is declining while increasing number of cesareans and their complications have become the newest challenge to maternal health. This led to paying more attention to the labor experience and its satisfaction. As satisfaction develops over time and occurs through a complex process involving different factors, this study seeks to identify the above process, contextual, confounding, interactive, and consequential factors. Therefore, the present study is aimed to explain the process of delivery satisfaction in Iranian women.

Methods:

This study was conducted with qualitative methodology and the grounded theory approach in Hamadan. Participants included 26 women who referred to Fatemieh, Atieh and Bou Ali hospitals in Hamadan for childbirth. In addition, 5 medical staff were included as key informants. Semi-structured and in-depth interviews were used to collect data. Inclusion criteria for all the participants in this study were, the ability and willingness to communicate and at least five years of maternity work experience medical staff. The data were analyzed according to Corbin and Strauss's (2008) version in four steps including data analysis for concepts, data analysis for context, and data analysis for process and composition, and class integration. MAXQDA10 software was used for the data analysis.

Results:

The main concept of this study was "Striving for safe and pleasant labor experience". The main categories of context were "expectation of childbirth, beliefs and childbirth experiences, facilities and services, midwife- woman interactions". The process of forming this study was the categories of "facilitating a safe delivery, adaptation to labor pain and seeking support". The category of psychological recovery also explained the outcome of satisfaction with childbirth. The basic theory of this study is "safe and pleasant delivery". In fact, women who are satisfied with childbirth consider natural childbirth as the safest way to achieve health for themselves and their babies. This would be a path a way to childbirth satisfaction that essentially depends on their expectations, beliefs and experiences of childbirth. In addition, their adaptation to the pain and support of the delivery process lead to a pleasant experience of childbirth. Psychological recovery due to ignore delivery complications, matching experiences with expectations and a pleasant return to home, along with structural factors, are factors in the formation and satisfaction of a positive mental image of childbirth.

Conclusion:

Based on the findings of this study, women who are satisfied with childbirth, experience a safe and enjoyable transition with appropriate structures, adaptation to labor pain and seeking support which lead to psychological recovery and satisfaction with childbirth. Therefore, it is necessary to provide appropriate strategies for planning effective interventions to enhance the areas of pleasurable delivery and greater satisfaction of women with natural childbirth, based on the main goals of the country's health system and achieving World Health Organization standards in reducing Cesarean statistics.

Keywords: Childbirth; Satisfaction; Childbirth satisfaction; Grounded theory